

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput V. Eleemosyna nec a quolibet est eroganda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

(ait Christus *Matth. 26.*): illis igitur oportet
semper opitulari. Fatuæ virgines, quarum in
evangelica parabola fit mentio (*Matth. 25.*)
oleum quidem in lampadibus habebant, sed non
quantum satis. Propterea ait sanctus Augusti-
nus: „ Scripturæ audi verba, ne te eleemo-
syna & fides deserant. Non ait, Fac eleemo-
synam semel, ter, aut centum vicibus;
semper: neque ait, Ne eleemosynam des-
eras; sed ne illa te deserat “. Hinc nos docet
Scriptura, utile nobis magis esse eleemo-
synam dare, quam accipere; illamque constantem
esse exercendam propter bona, quæ inde nobis
proficiuntur.

CAPUT V.

*Eleemosyna nec a quolibet, nec cuilibet
est eroganda.*

Non omnes passim eleemosynam erogare
sunt. Exempli gratia subditus, viro
etæ mulieres, filii familias, famuli eleemosynam
largiri nequeunt, ex bonis suorum superiorum
conjugum, parentum, dominorum, si quatuor
sequentes casus excipias.

Primo, cum pauperis necessitas est extrema
tunc enim ex bonis Superioris, vel ipso invito
eleemosynam erogare potest inferior: communi
nis hæc est Doctorum sententia. Secundo
quando pauperis necessitas est gravissima: at-
amen si fieri potest, a superiore impetranda est
facultas, ut docet Abbas in cap. *Si quis*,
Furti

Furtis. Tertio, cum superior inferiori permittit, ut eleemosynam largiatur. Quarto, cum scit inferior superiori gratum futurum, si eleemosynam ipse erogat.

Insuper possunt Religiosi eleemosynam largiri ex pecunia, quæ ipsis pro viatico traditur, aut ex eleemosynis, quas ipsi accipiunt; vel cum sciunt superiori suo gratum fore, si eleemosynam largiantur, quam largiri permetteret, si adesset.

Uxores quoque eleemosynam largiri possunt, 1. Cum sciunt id gratum fore mariti, licet expressam eleemosynæ largiendæ non dederint potestatem. 2. Cum mentis inopes sunt mariti, uxoresque familiam moderantur. 3. Cum mariti longe absunt. 4. Cum ipsis concessa est bonorum administratio. 5. Si viri nimis sint avari, nec ullam largiantur eleemosynam. 6. Cum pecuniæ aliquid pro libitu expendendum, habent, ipsæque se a licita aliqua voluptate retrahunt, ut eleemosynam egeno tribuant. 7. Cum præter dotem adventitia bona habent. 8. Cum industria sua pecuniæ summam lucrantur. 9. Cum munus aliquod accipiunt. 10. Si parva sit eleemosyna, nec mariti incommoda. Verum præstat circa quintum & octavum casum prudentem Confessarium consulere, antequam generalis lex deleatur, quæ sine virorum consensu communia bona distribuere uxoribus vetat.

Filii quoque familias eleemosynam aliquando erogare possunt. 1. Ex bonis, quæ ipsi acquisierunt, quæ castrensia bona vocantur. 2. De

pecunia, quam pro viatico a patribus suis accipiunt. 3. Si extra paternam domum degant, & in aliqua Universitate studiorum causa morentur; vel si negotiorum causa in urbe aliqua vivunt, & ex pecunia pro victu accepta aliquid seponunt, ut eleemosynam largiantur. 4. Si publicum aliquod munus habent, ex quo lucrum aliquid capiant. 5. Si parvas eleemosynas largiantur. 6. Cum sciunt gratum parentibus fore, si egenis subveniant.

Famuli ex dominorum suorum bonis eleemosynam largiri nequeunt, præter extremam, aut gravissimam necessitatis casum, vel si periculas rarasque dent eleemosynas.

Egenis tribuenda est eleemosyna; est enim hæc misericordiam actus, qui proximi miseriam respicit: omnibus propterea est tribuenda sive bonis, sive malis, fidelibus, & infidelibus, et caritate siquidem proficiscitur, quæ omnes æque complectitur. Sanctus Joannes Alexandrinus Patriarcha, Eleemosynarius dictus, cum ab œconomo suo fuisset admonitus, quod eleemosynam non indigentibus tribueret, respondit: „ Neque Christus, neque famulus ejus Joannes „ tam prudentibus ministris eget.

Attamen quamvis caritas non adeo exacte inter egenos distinguat, nec pauperum, quibus subvenit, qualitates exquisite nimis perpendat, nonnulla nihilominus sunt observanda. Primo, an pauper labore suo victum sibi comparare queat. Si desidiosus eleemosynam petat, non ei tenemur opitulari; neque illi danda est eleemosyna.

mosyna, nisi esset persona nobilis, quæ sine nobilitatis suæ injuria nec artem aliquam exercere, nec aliis famulari posset.

Secundo, si ad peccatum aliquod patrandum eleemosynam pauper peteret, non esset ei tribuenda; quemadmodum sanctus Augustinus discrete docet inquit: *Utilius esurienti panis tollitur, si de cibo securus justitiam negligat, quam esurienti panis frangitur, si injustitiæ seclusus acquiescat.*

Tertio, si paupertas, quam egenus patitur, pena sit a judice inflicta, veluti si ad fame perendum damnaretur, nulla huic largiendæ eleemosynæ adesset obligatio: si tamen aliquis hanc illi largiri vellet, id ei liceret, dummodo non esset minister justitiæ; hic enim judicis sententiam exequi debet.

Demum, si Princeps urbem juste obsideat, hancque fame expugnare vellet, peccaret qui in illam cibum inferret; si vero injuste obsideretur, obsessis subvenire liceret. Qui ab alio largiendas eleemosynas accepit, potest, si pauper sit, harum partem sibi sumere veluti pauper; caveat tamen ne sibi nimium blandiatur, neque sibi cum egenorum injuriæ nimium sumat.

His demum generalibus axiomatibus hanc de eleemosyna tractationem, quæ reliquis Moralis Christianæ fere præstat, concludo: Caritas, ex qua eleemosyna oritur, communes humanæ justitiæ regulas excedit: Non in subtili legum hæret

hæret distinctione. Ipsa est Christianorum lex, quæ universam Legem continet & Prophetas. Ejus canones arctius obligant, quam passim creditur: ejus excessus sunt laudandi: ultra ejus limites progredi utique præstat, quam intra morari. Atque ut innotescat, quomodo Christi pauperes sint juvandi, Christi personam in paupere considera, in hoc enim Christus particulari quodam modo habitat, qui Christi in Eucharistia præsentiam imitari quodammodo videtur: cogita etiam Dei beneficia in nos plerumque per pauperes derivari, cœlique claves eorum manibus esse commissas.

SECTIO V.

DE

VITIIS DILECTIONI OPPOSITIS

CAPUT I.

Odium a Deo & hominibus separat.

Odium qualiscumque mentis aversio est; unde objectum, quod aversamur, odisse dicimur. In odium inimicitiae, & abominationis dividi solet. Odium *abominationis* est, quo aversamur aliquod objectum prout in se malum, vel nobis, aliisve nocivum est: Odium *inimicitiae* est quo aversamur aliquem ita, ut velimus, malum prout ejus malum est.

Odium